

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/51/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018200094
Dátum vydania rozhodnutia: 05.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018200094.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: JUDr. L. K., narodený dňa XX. F. XXXX, bytom v L., č. XXX, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, ul. 29. Augusta č.8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 14. novembra 2017, č.: 43479-2/2017-BA, v konaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. januára 2019, č. k. 6Sa/6/2018-86 t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. januára 2019, č. k. 6Sa/6/2018-86 zamietla.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 23. januára 2019, č. k. 6Sa/6/2018-86 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo 14. novembra 2017, číslo 43479-2/2017-BA. Predmetným rozhodnutím žalovaný ako odvolací správny orgán postupom podľa § 79 ods. 1 písm. b/ § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) potvrdil napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 702-02020796-GC09/17 zo dňa 10. apríla 2017 a podané odvolanie odmietol. Uvedeným rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu bolo rozhodnuté, že žalobcovi, ako samostatne zárobkovo činnéj osobe, povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie dňa 4. februára 2015 nezaniklo.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 5, § 14 ods. 1 písm. b/, § 15 ods. 1 písm. b/, § 21 ods. 1 a ods. 4 a § 138 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a

dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci zistil, že žalobca v žalobe namietal, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 191 ods. 1 písm. c/ SSP, čo aj v žalobe podrobne odôvodnil a ďalej namietal, že skutkový stav ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia, je v rozpore s administratívnym spisom (§ 191 ods. 1 písm. f/ SSP), k tomu sa v žalobe vôbec nevyjadril. Preto ani krajský súd nemohol k tomuto žalobnému bodu žalobcu zaujať stanovisko v zmysle vysporiadania sa s jeho konkrétnymi námietkami kvôli ich absencii. Správny súd napriek tomu na základe zákonom uloženou povinnosťou preskúmal existenciu takéhoto zrušujúceho dôvodu, avšak takýto zrušujúci dôvod po oboznámení sa s obsahom súdneho a administratívneho spisu a po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia v predmetnom prípade preukázaný nemal. Z podkladov spisu mal za preukázané, že na základe Potvrdenia o ukončení podnikania vydaného Okresným úradom Senec, odbor živnostenského podnikania č. OU-SC-OZP-2015/002422-2 zo dňa 4. februára 2015 došlo s účinnosťou od 5. februára 2015 k ukončeniu podnikania žalobcu vo všetkých predmetoch podnikania v zmysle živnostenských oprávnení vydaných mu ako samostatne zárobkovo činnou osobou. V rovnaký deň, t. j. 4. februára 2015 bol na podateľni Sociálnej poisťovne odovzdaný „Registračný list FO“ ohlasujúci odhlásenie žalobcu ako SZČO, zánik poistenia ku dňu 4. február 2015 a zároveň boli následne na základe prehľadu platieb poistného vyrovnané všetky nedoplatky evidované Sociálnou poisťovňou ku dňu ohlása zániku poistenia. Žalobca nesúhlasil s konštatovaním prvostupňového orgánu verejnej správy, že samotná skutočnosť jeho evidovania MS SR v zozname správcov konkurzu a reštrukturalizácie s evidenčným číslom SXXXX zakladá záver, že poistenie žalobcu nezaniklo a naďalej má postavenie SZČO. Podľa žalobcu k ukončeniu podnikateľskej činnosti došlo ku dňu 4. február 2015 z dôvodu, že od 1. februára 2015 ukončil poskytovanie právnych služieb ako fyzická osoba advokát a stal sa spoločníkom a konateľom spoločnosti W.. Žalobca tvrdil, že od ukončenia podnikateľskej činnosti ako fyzickej osoby - podnikateľa (resp. SZČO) ku dňu 4. február 2015 nevykonával žiadnu podnikateľskú činnosť smerujúcu k dosiahnutiu zisku a v ponímaní SZČO nedosahoval od uvedeného dátumu žiadny príjem. Ďalej zdôraznil, že v období rokov 2014-2017 nevykonával žiadnu činnosť súvisiacu s výkonom správcovskej činnosti, z ktorej by mal zdaniteľný príjem. Pri správnej žalobe fyzickej osoby v sociálnych veciach nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi (§ 203 ods. 2 SSP). Správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne a nemusí obsahovať všetky náležitosti § 202 ods. 1 a § 182 ods. 1 SSP. Sociálne veci, ak je žalobcom fyzická osoba, tak tvoria výnimku z viazanosti správneho súdu rozsahom a dôvodmi žaloby napriek tomu, že ustanovenie § 203 ods. 2 SSP hovorí „len“ o žalobných bodoch.

4. Poistné na nemocenské poistenie je povinná platiť povinne nemocensky poistená SZČO. Povinne nemocensky poistenou osobou je SZČO, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5 (§ 14 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení). Povinne dôchodkovo poistená je SZČO, ktorá je povinne nemocensky poistená. Ako vyplýva z uvedeného, povinnosť platiť poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie vzniká iba za súčasného splnenia podmienky výšky definovaného príjmu za rozhodné obdobie a skutočnosti, že daný subjekt je samostatne zárobkovo činnou osobou. V danom prípade nebolo spochybnené, že žalobca podľa daňového priznania za rok 2013 dosiahol príjem z podnikania v sume 270.624,62 eur, čím presiahol zákonom stanovenú sumu 4.830 eur (12 násobok vymeriavacieho základu), podľa daňového priznania za rok 2014 dosiahol príjem z podnikania 409.291,56 eur , t. j. vyšší ako zákonom stanovená suma 4.944,- eur (12-násobok vymeriavacieho základu a podľa daňového priznania za rok 2015 dosiahol príjem z podnikania v sume 109.680,40 eur , t. j. vyšší ako zákonom stanovená suma 5.148,- eur (12-násobok vymeriavacieho základu). Keďže v rozhodnom období žalobca dosiahol príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnosu súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou, ktorý bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu, správny súd sa v bodoch 53, 54, 55, 56 rozsudku bližšie zaoberal definíciou samostatne zárobkovo činnou osoby a osobitne sa zaoberal pojmom „fyzická osoba ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie a to hlavne z dôvodu, že žalobca tvrdil, že advokát-konateľ spoločnosti nie je fyzickou osobou, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie, pretože nie je

oprávnený vykonávať advokáciu samostatne. Správny súd uzavrel, že existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenej Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že advokát je fyzickou osobou, ktorá je oprávnená na výkon tejto činnosti v zmysle § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, teda je považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b/ a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení. Vznik a zánik poistenia sa viažu na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení. Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Ustanovenie § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným. Účasť advokáta v spoločnosti s ručením obmedzeným je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti. Správny súd súčasne poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke zachovania postavenia SZČO u advokáta, ktorý zmenil formu výkonu advokácie na konateľa a spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným (napr. sp. zn. 7Sžso/27/2014 zo dňa 1. júla 2011) a na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky k uvedenej problematike.

5. K námietke žalobcu týkajúcej sa bezdôvodného obohatenia žalovaného správny súd uviedol, že ak je žalobca toho názoru, že zo strany žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, má možnosť sa domáhať jeho vydania v zmysle § 451 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v samostatnom sporovom konaní.

6. K námietke ohľadne nečinnosti po podaní odhlášky, resp. prihlášky správny súd poznamenal, že žalovaný dostatočne objasnil svoj postup po podaní odhlášok, resp. prihlášok zo strany SZČO. K ďalším námietkam žalobcu správny súd uzavrel, že postup žalovaného pri prijímaní podaných prihlášok, resp. odhlášok SZČO v prípade zmeny formy výkonu advokácie ako aj postup zdravotne poisťovne v prípade zmeny formy výkonu advokácie neboli predmetom súdneho prieskumu v predmetnej veci.

7. K základným právam účastníka konania obsiahnutým v práve na spravodlivý proces sa správny súd podrobne vyjadril v bode 68 a k odôvodneniu rozsudku správneho súdu v bode 69. Záverom konštatoval, že správne orgány oboch stupňov dostatočne zistili skutkový stav a vec správne právne posúdili, žalobou napadnuté rozhodnutie aj prvostupňové rozhodnutie sú v súlade so zákonom o sociálnom poistení a nevykazujú znaky svojvôle (arbitrážnosti), preto žalobcu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

8. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 § 168 SSP tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko u úspešného žalovaného nezistil podmienky, na základe ktorých to možno spravodlivo požadovať a žalobca bol v konaní neúspešný.

II.

9. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP).

11. K odôvodneniu rozsudku uviedol, že krajský súd sa de facto v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou žalovaného. Napriek rozsiahlosti rozsudku sa nevysporiadal s viacerými kľúčovými námietkami a súvisiacou argumentáciou žalobcu. V prvom rade sa nestotožnil s právnym názorom krajského súdu, ktorý vyslovil, že v súvislosti so samotnou existenciou oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienenej jeho zápisom v zozname advokátov vedenej Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že advokát je fyzickou osobou, ktorá je oprávnená na výkon tejto činnosti v zmysle § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, teda je považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu pre

potreby zákona o sociálnom poistení, vzhľadom na čo je advokát povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b/ a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení. Podľa názoru správneho súdu túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, nakoľko základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Takýto záver aj napriek existujúcej judikatúre celkom zjavne diskriminuje výkon advokácie ako osobitnej formy výkonu podnikateľskej činnosti prostredníctvom slobodných povolání vo vzťahu k iným formám výkonu podnikateľskej činnosti, ako je napríklad podnikanie na základe živnostenského oprávnenia a zároveň nie je konformný s poukazom na vzájomný výklad ustanovenia § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení vo vzťahu k § 15 ods. 6 zákona o advokácii.

12. V ďalších dôvodoch kasačnej sťažnosti citoval ustanovenie § 5, § 3 ods. 1 písm. b/, § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, ustanovenie § 15 ods. 6 a § 12 ods. 1 zákona o advokácii. S poukazom na citované zákonné ustanovenia zastával na rozdiel od správneho súdu názor, že definičné kritériá pre vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia SZČO, stanovené v § 21 zákona o sociálnom poistení je potrebné vykladať vo vzťahu k právnej úprave zákona o advokácii *lex specialis*, vyjadrenej v § 15 ods. 6 zákona o advokácii, v súvislosti s nezlučiteľnosťou foriem výkonu advokácie. Ak v zmysle zákona o advokácii nie je advokát vykonávajúci advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným oprávnený ďalej vykonávať advokáciu ako SZČO, je nutné požadovať za absolútne formalistický prístup, aby pre zánik povinnej účasti na sociálnom poistení sa požadovalo výlučne len vyčiarknutie zo zozname advokátov. Mal za to, že v prípade ak právny predpis (zákon o advokácii) v uvedenom prípade explicitne zakazuje ďalší výkon činnosti advokáta ako SZČO, zánik oprávnenia na výkon činnosti ako SZČO tak, ako to predpokladá ustanovenie § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, nastáva priamo zo zákona, bez ohľadu na skutočnosť, či prišlo alebo neprišlo k vyčiarknutiu advokáta zo zoznamu advokátov vedených Slovenskou advokátskou komorou, a to od okamihu výkonu advokácie vo funkcii konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným, až do doby opätovného obnovenia činnosti (výkonu advokácie) vo forme SZČO.

13. Dodal, že právny režim spoločnosti s ručením obmedzeným, založenej na účely poskytovania právnych služieb, sa spravuje rovnako Obchodným zákonníkom ako *lex generalis*, pričom Zákon o advokácii ako *lex specialis* stanovuje len niektoré špecifiká a obmedzenia v súvislosti s výkonom advokácie vo forme spoločnosti s ručením obmedzeným. Žiadny právny predpis, t. j. ani Obchodný zákonník a ani Zákon o advokácii, nestanovuje povinnosť konateľa, či už bežnej spoločnosti s ručením obmedzeným založenej za účelom výkonu podnikateľskej činnosti poberať príjem z titulu výkonu funkcie konateľa spoločnosti.

14. V neposlednom rade sa ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným porovnal s konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorý nepoberá žiadny príjem z titulu výkonu svojej funkcie. Preto si myslí že nie je zrejmé, z akého dôvodu má byť ako advokát z dôvodu zmeny formy výkonu advokácie a nepoberania príjmu z titulu svojej funkcie konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným postihovaný a diskriminovaný tým, že ako výpočtový základ pre určenie výšky nemocenského a dôchodkového poistenia je posudzovaný jeho príjem z riadne ukončenej podnikateľskej činnosti ako SZČO, resp. pri stanovení výpočtového základu sa vychádza z príjmu dosiahnutého z pôvodnej, už riadne ukončenej formy výkonu advokácie v postavení SZČO.

15. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil alebo ho zmenil tak, že žalobe vyhovie a zároveň zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

III.

16. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadril podaním z 10. apríla 2019 s konštatovaním, že vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, postupovala v súlade so zákonom o sociálnom poistení, pričom

konala len v medziach predmetného zákona. V žiadnom prípade pri vydaní jednak prvostupňového, ako aj druhostupňového rozhodnutia neprekročila právomoci, ktoré jej dáva tento zákon.

17. Pre trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby je smerodajné, že fyzická osoba má na účely sociálneho poistenia právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 zákona o sociálnom poistení a že v rozhodnom období dosahuje príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z., ktorého výška presahuje zákonom o sociálnom poistení ustanovenú hranicu.

IV.

18. Vyjadrenie žalovaného bolo zaslané žalobcovi na vedomie dňa 29. apríla 2019.

V.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

20. Predmetom konania kasačného súdu v preskúmvanej veci bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Sa/6/2018-86 zo dňa 23. januára 2019, ktorým krajský súd podľa § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 43479-2/2017-BA zo dňa 14. novembra 2017 spolu s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 702-0202079617-GC09/17 zo dňa 10. apríla 2017, žiadajúc krajský súd, aby preskúmvané rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

21. Podľa článku 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestných veciach; súdy preskúmvajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

22. Podľa článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takehoto rozhodnutia, k zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúvanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

23. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

25. Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ SSP na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení a zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej a právnickej osoby, lebo sa jej priamo dotýka.

26. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmvajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v

ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

27. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

28. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne;

29. Podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona č. 46182003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom od 1. januára 2004, do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

30. Podľa § 5 zákona o č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 338/2013 Z. z. účinného od 1. januára 2014 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

31. Podľa § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 252/2012 Z. z. účinného od 1. januára 2013, vymeriavací základ povinne nemocensky poistenej povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby a dobrovoľne poistenej osoby v nezamestnanosti je mesačne najmenej vo výške 50 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné.

32. Najvyšší súd v prvom rade upriamuje pozornosť na to, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej časti Správneho súdneho poriadku (§ 177 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

33. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovaného zo 14. novembra 2017, č.: 43479-2/2017-BA. Predmetným rozhodnutím žalovaný ako odvolací správny orgán postupom podľa § 179 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 702-02020079617-GC09/17 zo dňa 10. apríla 2017, vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia.

34. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu plynúca z čl. 46 Ústavy Slovenskej

republiky je založená na tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva.

35. Výklad a aplikácia zákonov je výlučným právom všeobecných súdov, pričom výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený. V tomto smere, rovnako aj každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel ku konkrétnym záverom tvoriacim základnú obsahovú štruktúru odôvodnenia rozhodnutia.

36. Povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutie riadne odôvodniť zákonom predpokladaným spôsobom plynúcim z § 139 ods. 2 SSP predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

37. S poukazom na vyššie uvedené, najvyšší súd podrobil prieskumu kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom dospel k záveru, že odôvodnenie krajského súdu je dostatočné. Z obsahu súdneho spisu, a konkrétne z podanej žaloby vyplýva, že žalobca (ako advokát) namietal nesprávne právne posúdenie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia po zápise do zoznamu advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou a zároveň fyzickej osoby zapísanej ako správca v zozname správcov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v zmysle zákona o správcoch.

38. Žalobca predložil Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava dňa 4. februára 2015 Registračný list fyzickej osoby - odhláška z povinného nemocenského poistenia a z povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, s dňom zániku týchto poistení dňa 4. februára 2015.

39. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného zistil, že:

- Spoločenskou zmluvou zo dňa 3. júla 2011 bola podľa § 57, §§ 105-153 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov založená spoločnosť s ručením obmedzeným s obchodným menom W.. - Zápisnicou z valného zhromaždenia konaného dňa 14. decembra 2014 došlo k zmene obchodného mena z X. s.r.o. na W.. (od 1. februára 2015). Predmetom činnosti spoločnosti s ručením obmedzeným bolo poskytovanie právnych služieb. Spoločníkom a štatutárnym orgánom - konateľom (od 17. júla 2001) bol JUDr. L. K. - žalobca (od 1. februára 2015). Z výpisu zo živnostenského registra Okresného úradu Sebec, číslo živnostenského registra: 108-9414 mal najvyšší súd za preukázané, že L. (dátum do 3. októbra 2001), XXX XX L. XXX (dátum do: 21. októbra 2014) ukončil podnikateľskú činnosť vo všetkých predmetoch podnikania uvedených na dokladoch o živnostenskom oprávnení ku dňu 5. február 2015 (1/ sprostredkovanie obchodu a služieb, 2/ nákup a predaj tovaru v rozsahu voľnej živnosti, 3/ výroba, montáž a opravy výrobkov zariadení spotrebnej elektroniky, 4/ montáž a opravy kancelárskej a reprodukčnej techniky, 5/ výroba, inštalácia, opravy elektrických strojov a prístrojov, 6/ poskytovanie softwaru - predaj hotových programov na základe zmluvy s autorom, 7/ výroba a oprava lekárskeho prístrojov a nástrojov a zdravotníckych potrieb, 8/ výroba, oprava a úprava zdravotníckych pomôcok.

- Z výpisu zo štatistického registra organizácií Štatistický úrad Slovenskej republiky bolo preukázateľne zistené, že hlavnou činnosťou L. boli 69100-Právne činnosti.

- Od 1. januára 2001 bol žalobca zapísaný v zozname advokátov, vedenom Slovenskou advokátskou komorou pod č. XXXX.

- Súčasne bol od 6. októbra 2010 zapísaný pod číslom SXXXX ako správca v zozname správcov konkurzov a reštrukturalizácií, vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v zmysle zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Podľa daňového priznania za rok 2014 dosiahol príjem z podnikania v sume 109.680,40 eur.

- Podľa daňového priznania za rok 2016 dosiahol príjem z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov (§ 6 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení) 4 845,02 eur; z činností ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním (§ 6 ods. 2 písm. c/ zákona o sociálnom poistení) príjem 758,75 eur. Spolu tak dosiahol príjem 5 603,77 eur.

- Na strane 3 daňového priznania oznámil, že preukázateľne zaplatil poisťné z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení v sume 4 820,02 eur.

40. Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje žalovaná a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. v sporných prípadoch. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie je teda existencia či neexistencia samotného poisťného vzťahu.

41. Kasačný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že správny súd sa s námietkami žalobcu zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že žalobca v konaní pred správnym súdom dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Pretože rozhodnutie správneho súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, kasačný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať.

42. Podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení k 30. júnu 2008 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c/ odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/.

43. Samotné vymedzenie postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nemá automaticky za následok vznik alebo zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. K zániku povinného nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia tejto fyzickej osoby dochádza k 30. júnu kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

44. V predmetnej veci nebolo sporné, že hlavnou činnosťou L. boli 69100-Právne činnosti. Rovnako nebolo sporné, že od 1. januára 2001 bol žalobca zapísaný v zozname advokátov, vedenom Slovenskou advokátskou komorou pod č. XXXX a súčasne bol od 6. októbra 2010 zapísaný pod číslom M. ako správca v zozname správcov konkurzov a reštrukturalizácií. Spornou nebola ani skutočnosť, že žalobca sa od 1. februára 2015 stal spoločníkom a konateľom W. Predmetom činnosti spoločnosti s ručením obmedzeným bolo poskytovanie právnych služieb.

45. Spornou však zostala s dôrazom na ustanovenie § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. právna otázka, či zmenou formy výkonu advokácie nezaniká postavenie advokáta ako samostatne zárobkovo činnnej osoby a tiež nezaniká povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom poistení.

46. Najvyšší súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od záverov krajského súdu vo veci samej, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Predovšetkým je potrebné poznamenať, že k prejednávanej problematike sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, napríklad v uznesení sp. zn. I. ÚS 290/2010-8 dňa 7. septembra 2010. Vychádzajúc aj s ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, na ktorú krajský súd podrobne poukázal v bodoch 59 a 60 rozsudku. Existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu má za následok, že musí byť považovaný za SZČO pre potreby zákona o sociálnom poistení. Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť

právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Na výkon advokátskej činnosti je teda oprávnený len advokát, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora. Vymedzenie SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať túto činnosť. Navyše § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spol. s. r. o. a účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti, a ktorých účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Na účely sociálneho poistenia mal žalobca po 4. februári 2015 právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby nielen z dôvodu, že bol vedený v zozname advokátov, ale aj na základe tej skutočnosti, že bol zapísaný v zozname správcov konkurzov a reštrukturalizácií.

47. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovaného uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, a preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

48. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že žalovanému náhradu trov kasačného konania nepriznal.

49. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.